

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

**Högelidsskolan F-6
grundskola och fritidshem**

Läsår 2018/2019

Antagen
Mariestad
2018-10-31

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder.....	5
2.1 Undersök.....	5
2.2 Analysera.....	5
2.3 Planerade aktiva åtgärder.....	5
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet).....	7
3.1 Barns/elevs delaktighet.....	7
3.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	7
3.3 Medarbetares delaktighet.....	7
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling.....	7
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår ..	8
5.1 Följ upp och utvärdera.....	8
F-3.....	8
4-6.....	9
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder.....	11
6. Referenser.....	12
7. Bilagor.....	13
7.1 Bilaga 1 – Definitioner.....	13
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument.....	16
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet.....	18

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Högelidsskolans F-6 och fritidshems plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor, Tomas Ärlevik, ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Undersökning om det finns risker för diskriminering, kränkande behandling, trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten.

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Identifierade platser är omklädningsrum, raster där det utpekade områdena främst är skogen och fotbollsplanen, stora matsalen, slöjd, toaletter och NO-sal.

Antal kränkningar läsåret 2017/2018 uppgick till tre stycken. Se nedan för främjande och förebyggande åtgärder för att motverka.

96 % av eleverna i åk.2 svarade i elevenkäten 17/18 att de kände sig trygga i skolan. 97,5 % av elever i åk.5 svarade i elevenkäten 17/8 att de kände sig trygga i skolan.

2.2 Analysera

Analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

Omklädningsrummen och skolskogen utgör två platser där vuxennärvaron är låg. Stora matsalen, slöjdsalarna, toaletterna i cafeterian och NO-salen är samtliga platser där även högstadiel elever rör sig. Därav den upplevda oron bland eleverna.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg

för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Främjande aktiva åtgärder

<i>Vad:</i>	<i>När:</i>	<i>Hur:</i>	<i>Ansvarig:</i>
Klassråd	Återkommande	Klassrumsdiskussioner	Mentor
Elevråd	3 gånger/termin	Rektor kallar	Rektor
Samlingar med diskussioner kring värdegrund	Dagligen	Värdegrundskort	Fritidspedagoger
Styrda rastaktiviteter för F-6	Tisdagar och torsdagar	Fritidspedagoger planerar	Fritidspedagoger
Värdegrundsdiskussioner samt belysa diskrimineringsgrunderna	Dagligen/veckovis eller vid behov	Klassrumsdiskussioner	Pedagoger
Friskvårdsvecka	V.38,v.39	Dagliga aktiviteter	Arbetslag F-3 och 4-6
Diskussioner kring självkänsla för åk.6	4 gånger under läsåret	Gruppdiskussioner	Förebyggare och kurator
Belysa diskrimineringsgrunderna	Vårtermin	Temavecka	Pedagoger
Integrering av elever från grundsärskolan på fritids	Veckovis	Elever från grundsärskolan deltar i fritids aktiviteter	Fritidspedagoger

Förebyggande aktiva åtgärder

<i>Vad:</i>	<i>När:</i>	<i>Hur:</i>	<i>Ansvarig:</i>
Öka vuxennärvaron i omklädningsrum och där högstadiet möter yngre elever t.ex. vid stora matsalen	Ht-18	Öka vuxennärvaro	Personal
Rastvärdssystem med fler rastvärdar ute på skolgården. Samtliga ska bära reflexväst.	Ht-18	Utöka rastvärdssystemet	Arbetslag
Vuxennärvaro där barnen finns för att guida i det sociala samspelet och uppmärksamma positiva beteenden	Dagligen	Röra sig i miljöer där barnen finns	Fritidspedagoger
Se till att ingen elev är ensam på rasten	Dagligen	Pedagogerna frågar eleverna innan rasten vad de vill göra så att alla får en chans att hänga på	Pedagoger

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn/elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

Eleverna är delaktiga i planen genom dialog på klassråd och elevråd samt genomför trygghetsvandring 1 ggr/läsår vilket ligger till grund för kommande målsättningar.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga genom dialog med mentor eller rektor samt att planen ges möjlighet att diskuteras på Föräldraföreningens möten. Vårdnadshavare anmäler misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling till mentor eller rektor.

3.3 Medarbetares delaktighet

Personalen är delaktig i utvärderingen och analysen av föregående års plan samt delaktig i upprättandet av den nya.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

Personal på skolan som upplever oro eller får kännedom om att en elev har, eller anser sig ha, blivit utsatt för diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och/eller sexuella trakasserier är skyldig att omgående anmäla detta till rektor på blankett "Anmälan till förskolechef/ rektor vid diskriminering och kränkande behandling".

Rektor startar utredning och vidtar åtgärder.

Rektor är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling.

Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/ rektor/avdelningschef. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef.

Rektor ska göra regelbundna uppföljningar med berörda elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett ”Utredning i ärende gällande diskriminering och/eller kränkande behandling” samt diarieföras. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskrimineringen/kränkningen upphört avslutas ärendet. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas årligen till nämnd.

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Uppföljning och utvärdering avseende föregående läsårs undersökning och analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

F-3

- Raster – personal har reflexvästar för att synas bra.
- Samtal med eleverna efter rasterna för att diskutera hur rasten varit.
- Under vårterminen ökades antalet personal på rasterna då vi upplevde att eleverna behövde stöd för att hantera fria aktiviteter.
- Otrygga platser kartlades via elevrådet. Det framkom att omklädningsrummet upplevdes som en plats eleverna kan känna otrygghet på. Resultatet av kartläggningen blev att öka närvaron av vuxna i omklädningsrummet.
- Klassråd har genomförts i varje klass inför elevrådet.
- Klassrumsdiskussioner kring värdegrund genomfördes dagligen.
Under FN-veckan var det extra aktuellt
- Skogen och fotbollsplanen är två platser där flera elever känner sig otrygga och konflikter uppstår.

- Personalen önskar återkoppling och uppföljning efter gjord kränkingsanmälan.
- Personal behöver diskutera hur man bedömer om en kränkingsanmälan ska göras.
- Rutiner för kränkingsanmälningar behöver implementeras.
- Önskemål att elevrådet har trygghet som stående punkt på dagordningen.

Personalen undersöker konstant hur rasterna fungerar och hittar möjlighet att justera var, hur och antal vuxna som finns ute i perioder. Trots detta upplever personalen att det i perioder behövs mycket diskussioner efter rasterna för att hantera och reda ut vad som uppstått. Kan styrda rastaktiviteter vara ett sätt att jobba med rasterna för att minska konflikter?

Skolans trygghetsteam med representanter från arbetslagen, skolläda och elevhälsan går igenom Planen mot DoK grundligt och presenterar den för all personal.

De aktiva främjande/förebyggande åtgärderna diskuteras vid avstämningsperioderna för kvalitetsverket.

4-6

- Vuxennärvaro i omklädningsrummet har delvis ökat genom att idrottsläraren i mån av tid varit med. Det har fungerat bättre under inne-perioden av idrotten. Klassassistenter har funnits med.
- Elever har upplevt att platser där högstadieelever blandas med mellanstadieelever känns otrygga, matsal, toaletter, omklädningsrum, slöjd, musik, No-salen.
- Inlämningen av mobiltelefoner på morgonen har fungerat.
- Rastvärdar finns ute varje rast utifrån ett rastvärdsschema.
- Värdegrundsdiskussioner förs dagligen.
- Konflikter reds ut och kontakt tas med vårdnadshavare vid behov.

- Rektor har inte kallat till elevråd regelbundet.
- Vi behöver diskutera den pedagogiska måltidens syfte.
- Plan DoK behöver bli ett levande dokument som personalen är mer insatta i och arbetar aktivt med. Det innebär även när man ska anmäla ett kränkingsärende eller inte.

Rastvakter behöver synas bättre med ex västar. Signal när skolan startar och när rasten är slut. Många konflikter som uppstår på rasterna tas med in på lektionen och lärarna får lägga tid på att lösa situationen reaktivt. Kan styrda rastaktiviteter vara ett sätt att jobba med rasterna för att minska konflikter?

Ledning och elevhälsa ska äta ihop med eleverna i 4-6. Elevråd ska genomföras regelbundet 3 gånger på höstterminen och 4 gånger på vårterminen. I anslutning behöver klassråd genomföras inför och efter elevråd.

Skolans trygghetsteam med representanter från arbetslagen, skolledning och elevhälsan går igenom Planen mot DoK grundligt och presenterar den för all personal.

De aktiva främjande/förebyggande åtgärderna diskuteras vid avstämningsperioderna för kvalitetsverktyget.

Fritids

- Värdegrundsdiskussioner förs på samlingar dagligen genom värdegrundskort eller korta filmer. Diskussioner i smågrupper.
- Positiva beteenden uppmärksammas.
- Barn från träningskolan är delvis integrerade på fritids vilket gör barnen uppmärksamma på att alla är olika men har lika värde.
- Vuxennärvaro där eleverna finns för att guida dem i socialt samspel.
- Osäkerhet finns kring när en anmälan ska göras.

Fritids jobbar kontinuerligt med värdegrundsfrågor och har som ambition att finnas nära eleverna för att kunna handleda i situationer

som uppstår. Detta arbete blir inte färdigt utan det krävs att det hålls vid liv hela tiden. För att bli tryggare i rutiner för plan DoK samt hur en anmälan görs kommer detta arbete integreras i kvalitetsverktyget och då bli en levande punkt på arbetslagsträffarna. En fundering kan vara för att tydliggöra var de vuxna finns vid uteaktivitet kan vara om även det används reflexvästar då. Detta skulle göra det lättare för eleverna att se var de kan vända sig då det uppstår situationer det de kan behöva den vuxnes vägledning.

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Klassråd	Ja	
Klassrumsdiskussioner	Ja	
Klassrumsregler	Ja	
Planerade förebyggande aktiva åtgärder	Åtgärd uppfylld	Utvärdering/analys av åtgärd
Vuxna i omklädningsrummen	Ja	Ökad trygghet
Insamling av mobiltelefoner	Ja	Ökad trygghet
Rastvärdar	Ja	Ökad trygghet

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det

är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom

förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

(Skollagen 5 kap. 3 §)

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.